

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 7 marca 2017 roku, odmówił A. D. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz, że wnioskodawca nie posiada 25-letniego okresu składkowego.

W związku z wniesieniem odwołania, decyzją z dnia 12.04.2017 roku zmieniono poprzednią decyzję w ten sposób, że uznano wnioskodawcy posiadanie 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, natomiast nadal odmówiono prawa do emerytury z uwagi na brak okresów 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

(decyzja – k. 31 i 33 akt ZUS zainicjowanych wnioskiem o emeryturę)

A. D. (1) złożył odwołanie od powyższych decyzji, wnosząc o uwzględnienie, jako pracy w szczególnych warunkach, okresu zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.. Podniósł, że przez cały czas wykonywał w tym zakładzie ciężkie prace za- i wyładunkowe, tj. od 19.09.1983 do 31.12.1998 roku.

(odwołanie – k. 2 – 3)

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie wskazując, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

(odpowiedź na odwołanie – k. 7)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

A. D. (1) urodził się (...). Ma wykształcenie podstawowe.

W okresie od 19 września 1983 roku do 30 listopada 2000 roku wnioskodawca pracował w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.. Zakład pracy wystawił mu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach za okres od 01.05.1985 do 30.06.2000 roku na stanowisku ładowacz – konwojent, przy czym wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ciężkie prace za i wyładunkowe.

Okoliczności bezsporne

A. D. (1) został w dniu 5.08.1983 roku skierowany do pracy w Zakładzie (...) w R., na stanowisko „rozwoziciel mięsa i wędlin”.

Umowa o pracę została zawarta w dniu 19.09.1983 roku. A. D. został zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. Zakład (...) Oddział w R. na stanowisku rozwoziciela mięsa i wędlin – pierwsza kategoria zatrudnienia.

Po okresie próbnym, od dnia 19 grudnia 1983 roku zawarto z wnioskodawcą umowę na czas nieokreślony.

Z zakresu obowiązków, który wręczono wnioskodawcy w dniu 15 września 1983 roku wynika, że jego obowiązkiem było min. odbieranie towaru do przewozu i spedycji wyłącznie w pojemnikach plombowanych na podstawie otrzymywanych zleceń (pkt 4 zakresu obowiązków), branie czynnego udziału w czynnościach za i wyładunkowych (pkt 9 zakresu obowiązków), przewożenie i rozprowadzanie pobranych ładunków zgodnie z otrzymanym rozdzielnikiem (pkt 11), odbieranie w drodze powrotnej pojemników (pkt 21).

W dokumentacji osobowo – płacowej stanowisko pracy wnioskodawcy wskazywane było jako ładowacz – konwojent.

Dowód: akta osobowe k 21 w tym umowy o pracę i zakres obowiązków

Wnioskodawca nie miał przerw w świadczeniu pracy i przez cały czas wykonywał te same obowiązki.

Jego praca odbywała się zawsze nocą. Załadunki zaczynały się od godziny 22 i trwały dopóki wszystkiego nie wyładowano. Zakład dysponował około 100 samochodami, w tym połowa to były samochody - chłodnie, z przydzielonymi do nich kierowcami. Ładowaczy było około 20 i nie przychodzili na jedną godzinę, tylko w odstępach czasu, aby każdy mógł załadować swój samochód. W ciągu jednej nocy pakowanych było około 15 samochodów. Załadunek jednego samochodu trwał około 3 godzin. W tym czasie inni ładowacze, czekając na swoją kolej, układali towar w magazynie. Na jeden samochód ładowano przeważnie 5 ton towaru. Bezpośrednio przed załadunkiem, ładowacz musiał przeważać na wadze towar. Kierowca nie pomagał ładowaczowi w załadunku. Wnioskodawca nie miał żadnego sprzętu do pomocy przy za i rozładunku. Jedynym sprzętem był hak, którym mógł przesuwac pojemniki z towarem po ziemi. Pojemniki, w których znajdował się towar ważyły od 20 do 30 kilogramów. Oprócz tego wnioskodawca musiał ładować półtusze wieprzowe, czy ćwiartki wołowe, ważące ponad 50 kilogramów.

Po załadunku na samochód, ładowacz jechał razem z kierowcą do poszczególnych sklepów i tam musiał wyładować towar. Nie było dobrych podjazdów pod sklepy i często samochód stawał kilkanaście bądź kilkadziesiąt metrów od sklepu, przy nierównej nawierzchni. Wnioskodawca musiał z samochodu zdjąć towar przeznaczony dla danego sklepu i przenieść go do magazynu sklepowego. Zabierał też puste pojemniki po poprzedniej dostawie.

Samochód objeżdżał od 7 do 10 sklepów. Praca kończyła się często w południe następnego dnia, trwała nawet do 14 godzin.

Dowód: przesłuchanie wnioskodawcy k 36-37, zeznania świadków K. R. k 37, M. S. k 37

Z kart wynagrodzeń, załączonych do akt osobowych wnioskodawcy wynika, że w każdym roku i w każdym miesiącu pracował on w godzinach nadliczbowych i nocnych.

Dowód: akta osobowe a w nich karty wynagrodzeń k 21

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust.2 ustawy emerytalnej).

Zgodnie z treścią § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ustęp 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...), Legalis nr 32028 i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że A. D. (1) udowodnił wymagany 25 letni okres składkowy i nieskładkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było udowodnienie przez wnioskodawcę wymaganego okresu co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W świetle przywołanego wcześniej rozporządzenia, zakład pracy wydaje zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, publikowanej L.).

W ocenie Sądu Okręgowego, pomimo tego, że zakład pracy wydał wnioskodawcy zaświadczenie o pracy w szczególnych warunkach w okresie od 01.05.1985 do 30.06.2000 roku (na stanowisku ładowacz – konwojent, przy czym wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ciężkie prace za i wyladunkowe), to w ocenie Sądu wnioskodawca od samego początku, tj. od dnia 19 września 1983 roku, wykonywał tego rodzaju pracę.

Powyższa okoliczność wynika wprost z akt osobowych wnioskodawcy i przekazanego mu, w dniu 15 września 1983 roku zakresu obowiązków. Od samego początku wnioskodawca miał w zakresie czynności za i wyladunek towaru.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że praca wnioskodawcy odbywała się w bardzo trudnych warunkach.

Po pierwsze pracował on wyłącznie nocami, przy czym praca nie kończyła się po 8 godzinach, tylko często trwała do 12 a nawet 14 godzin. Potwierdzają to nie tylko zeznania świadków, ale przede wszystkim dokumentacja płacowa, zachowana w oryginale w aktach osobowych wnioskodawcy. Wynika z niej, że w każdym miesiącu i w każdym roku wnioskodawca pracował w godzinach nadliczbowych, za co miał płacone dodatkowe wynagrodzenie.

Po drugie, już od samego początku, w umowie o pracę wskazano prace wnioskodawcy jako pracę pierwszej kategorii (vide umowa o pracę z 19.09.1983 i 19.12.1983 roku).

Po trzecie nie ulega wątpliwości, że załadunek i wyladunek towaru, który wykonywał wnioskodawca należy do prac ciężkich. Musiał codziennie załadować na samochód 5 ton towaru, a potem go rozładowywał. Nie miał do pomocy żadnych narzędzi poza hakiem, którym mógł przeciągnąć pojemnik i to po równej powierzchni. Z samochodu trzeba było zdjąć pojemniki i przenieść je do poszczególnych sklepów. Nie było nowoczesnych ramp czy podjazdów. Również nie pomagał mu przy tych pracach kierowca samochodu.

Sąd Okręgowy w pełni akceptuje stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 12.04.2016 roku (I UK 137/15), zgodnie z którym czynności wykonywane przez wnioskodawcę odpowiadają pracy w szczególnych warunkach, ujętej w wykazie A dział VIII rozp.z1983r. („W transporcie i łączności”) poz. 1 „ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie”. Zdaniem Sądu, wykładnia gramatyczna przepisu tego przepisu wskazuje, że ustawodawca wyodrębnił jako rodzaj pracy w szczególnych warunkach ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe - w tym wypadku bez względu na to, co jest przedmiotem załadunku i wyładunku, o ile prace te są „ciężkie”, co należałoby rozumieć jako załadunek i wyładunek rzeczy o znacznej wadze. Oprócz tego ustawodawca wyodrębnił też „przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących”, a w tym wypadku czynnikiem wyróżniającym jest ściśle określony przez ustawodawcę rodzaj przeładowywanych rzeczy. Zdaniem Sądu, wynika to ze sformułowania użytego przez ustawodawcę w wykazie A dział VIII poz. 1 - „ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie”, które wskazuje na intencję oddzielenia prac załadunkowych i wyładunkowych od przeładunku ściśle określonych materiałów. Gdyby intencją ustawodawcy było w wypadku szeroko rozumianych prac załadunkowych wprowadzenie czynnika wyróżniającego w postaci ściśle określonego przedmiotu załadunku w odniesieniu do wszystkich takich prac, wówczas inaczej przedstawiałyby się redakcja omawianego przepisu. Ustawodawca wskazałby wówczas, np. na „prace załadunkowe, wyładunkowe i przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących”.

Słowo „przeładunek” oznacza bowiem przeładowanie lub przeładowywanie jakiegoś towaru z jednego miejsca na drugie, obejmuje więc wyładowanie i załadowanie. Istotnie, leksykalne rozróżnienie obydwu członów rozważanego przepisu, oddzielonych łącznikiem „oraz” może uzasadniać tezę, że chodzi w nim o dwa rodzaje prac w szczególnych warunkach. Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że językowa wykładnia przepisu zawartego w poz. 1 wykazu A dział VIII rozp. z 1983 r. nie daje jednoznacznego rezultatu. Bliższa jego ogólnemu językowemu sensowi, nasuwającemu się w pierwszej kolejności po przeczytaniu tego przepisu, jest jednak, zdaniem Sądu Najwyższego, wykładnia już przytoczona. Za wskazanym kierunkiem wykładni przemawiają też względy celowościowe. Stała praca przy załadunku, wyładunku, czy przeładunku materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących nie musi być ciężka, aby była znacznie szkodliwa dla zdrowia i w znacznym stopniu uciążliwa. Natomiast prace załadunkowe i wyładunkowe (i przeładunkowe) można uznać za prace o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, gdy są ciężkie. W świetle powyższych uwag należy przyjąć, że przepis wykazu A działu VIII poz. 1 rozp. z 1983 r. (rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz.U. z 1983 Nr8,poz. 43) wskazujący jako prace w szczególnych warunkach w transporcie, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego „ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie” określa dwa rodzaje prac w szczególnych warunkach: 1) ciężkie prace załadunkowe, wyładunkowe i przeładunkowe, 2) załadunek, wyładunek i przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach od 19.09.1983 do 31.12.1998 roku, tj. 15 lat 3 miesiące i 19 dni. Z akt osobowych nie wynika, aby miał jakiegokolwiek przerwy w świadczeniu pracy.

Pozostałe przesłanki, związane z nabyciem prawa do emerytury również zostały spełnione (60 lat ukończone 29.08.2015r, nie przystąpił do OFE) i dlatego Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał emeryturę od dnia 1 marca 2017 roku, tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek. Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się

poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wobec wyniku postępowania, Sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zm.) zasądając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz A. D. (1) kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE *Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. ZUS wypożyczając akta rentowe*